

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

תוכן

- א. שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר אתיא נזירות היילא על שבועה ... לאסור יין מצוה כ"יין רשות.....1
- ב. גבי נזיר יין הוא דליתסר אבל שאר משקין לא.....2
- ג. אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש חייב.....3
- ד. לימד על איסורי נזיר שמצטרפים זה עם זה.....4
- ה. הריני כשמשון כבן מנוח כבעל דלילה כמי שעקר דלתות עזה כמי שנקרו פלשתים את עיניו הרי זה נזיר שמשון.....5
- ו. מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון נזיר עולם הכביד שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות ואם נטמא מביא קרבן טומאה נזיר שמשון הכביד שערו אינו מיקל ואם נטמא אינו מביא קרבן טומאה.....6
- ז. נזיר שמשון מותר ליטמא למתים.....7
- ח. הרי עלי כבכור ... מתיר.....7
- ט. בעינן דבר הנדר.....8
- י. מרבה אני הטאת ואשם שכן מתפיסן בנדר ומוציא אני את הכבור שאין מתפיסו בנדר 10
- יא. לנולד לו בכור בתוך עדרו שמצוה עליו להקדישו.....10
- יב. מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא חוץ מאדם אחד שבא אלי מן הדרום ... ופחו יצרי עלי ובקש לטורדני מן העולם ... העבודה שאגלחך לשמים ... כמוך ירבו נזירים בישראל 11
- יג. אבשלום נזיר עולם היה.....11

דף ד.

א. שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר אתיא נזירות חיילא על שבועה ... לאסור יין מצוה כ"יין רשות

כבר התבאר לעיל דף ג: שהנזיר¹ אסור ביין המצוה כ"יין הרשות², כיצד מי שנשבע שישתה היום יין שהרי מצוה עליו לשתות, ואחר כך נדר בנזיר חלה

¹ רמב"ם שם פרק ז הלכה יא

² עיין תוס' שבועות כה. ד"ה חומר שנדרים חלים על דבר מצוה "ובפ"ב דנדרים (דף טז:) נפקא לן מדכתיב לה' ובריש מסכת נזיר (דף ה. ושם) דרשינן מיין ושכר יזיר לאסור יין מצוה כ"יין הרשות ותימה תרי קראי למה לי

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

נזירות על השבועה ואסור ביין, ואין צריך לומר שהוא אסור ביין קדוש והבדלה, ששתית היין³ אינו אלא מדברי סופרים.

ב. גבי נזיר יין הוא דליתסר אבל שאר משקין לא

אין אסור לנזיר⁴, אלא היוצא מן הגפן, בין פרי בין פסולת פרי, אבל השכר של תמרים או של גרוגרות וכיוצא בהן מותר לנזיר, ושכר שנאסר עליו בתורה (במדבר ו פסוק ג) מִיַּיִן וְשִׁכָּר יִזִּיר הוא השכר של תערובת היין⁵. כלומר מים מזוג⁶ עם יין⁷.

הא איתקוש נדרים ונזירות אהדדי בריש מסכת נדרים (דף ג.) וי"ל צריכי דנזירות אוסר כל יין עליו הלכך חייל איין מצוה ביין הרשות אבל נדרים, שאינו אוסר עליו אלא המצוה כגון סוכה ושופר ולולב ותפילין אימא דלא חייל, ואי כתיב נדרים ה"א לפי שאוסר המצות עליו, אבל בנזיר שאוסר עצמו על היין לא חייל דנדרים גופייהו כשאוסר עצמו הסוכה לא חייל". ועיין צפנת פענח שם "מ"מ לא מקרי איסור כולל מחמת שאר דברים כיון דק"ל אין נזירות לחצאין הוה זה דבר אחד וכעין מש"כ רבינו ז"ל בפיהמ"ש פ"ג דכריתות גבי בשר בחלב. ואדרבא י"ל מתוך שלא חל על זה דהא מושבע ועומד לא חל גם ע"ז. וכעין זה מבואר בירושלמי שבועות פ"ג ה"ג ע"ש וכ"כ בזה. ועי' בירושלמי כאן ובדברי הרמב"ן ז"ל במלחמות ספ"ג דשבועות ע"ש".
³ אבל המפרש בסוגייתנו סובר דקידוש על היין הוה דאורייתא ע"ש, ובאמת יש מראשונים שסוברין כן דכיון דדרשינן זה מקרא דזכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין הוה דרשא זו כשארי דרשות שבש"ס שהם דאורייתא, וזהו דעת הראב"ן, וכן נראה דעת הר"ן בפ"ב דשבת [כמ"ש בס"א א"לי סימן קמ"ז], ולפ"ז מפרש במאי דאומר הש"ס מאי היא קידושא ואבדלתא הרי מושבע ועומד מהר סיני הוא, כלומר ואיך תחול עליו הנזירות. והקשו התוס' אדרבא דלכך איצטריך קרא לומר דחל עליו נזירות ואסור ביין קידוש והבדלה, אך המפרש מדמי נזירות לשבועה דלא חלה אדבר מצוה דנזירות הוה מיתסר נפשא אחפצא כמו שבועה [ע' בירושלמי נזיר פ"ו הל' ה']. ערוך השולחן העתיד שם סימן כב סעיף ה.

⁴ רמב"ם שם פרק ה הלכה א

⁵ עיין בחינוך שסח שפירש ששכר הוא "כל מיני שכר שעיקר עירובו יהיה יין שהוא מיחל הענבים, דאילו מיחל שאר פירות אף על פי שנקרא שכר לא נאסר על הנזיר אלא בתערובת היוצא מן הגפן, ועל זה נאמר (במדבר ו, ג) מיין ושכר יזיר וגו' וכל משרת ענבים לא ישתה, כלומר שכל תערובת שיש בו ענבים בכלל האיסור. והפליג במניעה ואמר שאפילו נתחמץ היין, או השכר שנתערב היין עמו, אסור לשתותו, ועל זה אמר הכתוב חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה. ואין אלו שני לאוין, כלומר לאו ביין ולאו אחר בחומץ, שהרי לא אמר יין לא ישתה וחומץ יין לא ישתה. ולמדנו מעתה כי השותה היין והחומץ אינו לוקה אלא על אחת".

⁶ הנה ע' בירושלמי כאן פ"י גבי כוס מזוג דחייבין עליו אבל לא משום משרת ועי' בספרי פ' נשא פסקא כ"ג דיין הוא מזוג ע"ש. אך יהי נ"מ אם צריך השיעור מיין לבד או גם המים מצטרפין לשיעור. והנה ע' בתוספתא פ"ד דכאן לכאורה משמע דמצטרף המים להיין להשיעור. צפנת פענח שם ובזה מיושב מה שחקר בערוה"ש העתיד סי' יג סעיף ב שהקשה באיזה תערובת מדובר אם יין ושאר משקים הרי אינו חייב אלא בכזית בכא"פ ואם כוונתו ליין המעורב בפת וכיו"ב זה נפקא ממשרת ועי"ש שהביא שיש שמתרצים דאיירי ביין מזוג והקשה מספרי בפרשה דנזיר משמע שלרבנן אינו לוקה על יין מזוג וכתב דאפשר דאיירי בתערובת יין וחומץ אך לצפנת פענח ודאי איירי במזוג והמים מצטרף ליין זהו שם יין או שם שיכר.

⁷ והא דלא פירש כפשוטו חמר חדת ועתיק כמו שפירש התרגום משום דקשיא ליה ל"ל למימר שכר הלא יין עתיק הוא מעולה יותר מיין חדש ופשיטא דאסור לכך פירש על מים מעורב עם יין כמו שכר תמרים שנתנין מים על התמרים הוא הדין כאן נותנין מים על ענבים ופירושו נ"כ כמו התרגום דיין עתיק דרך למזוג כמו שכתב בישעיה סי' ה' הוי גבורים לשתות יין ואנשי חיל למסוך שכר גם בתהלים פ' ע"ה ויין חמר מלא מסך אורח מישור שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

ג. אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש חייב

כל כהן הכשר לעבודה⁸, אם שתה יין או שאר משקין המשכרים⁹, אפילו מן החלב או מן הדבילה, אסור לו להכנס¹⁰ מן המזבח ולפנים, ואם נכנס והוא שתוי יין או שכור משאר משקים המשכרין, אע"פ שלא עבד עבודה הרי זה לוקה, הואיל והוא ראוי לעבודה, ונכנס בשעת העבודה מנוול ככה, הרי הוא מוזהר שלא יכנס. וי"א¹¹ שאין בו מלקות אלא אסור מדרבנן¹².

ואם¹³ נכנס שתוי יין ועבד, לוקה¹⁴ ועבודתו פסולה, וחייב מיתה בידי שמים. שנאמר (ויקרא י פסוק ט) יִין וְשֵׁכָר אֶל תִּשְׁתְּ אֹתָהּ וּבְנִיךָ אֹתָהּ בְּבֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמְנוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. ודין הנכנס ככה מן המזבח ולפנים, ודין היוצא משם אחד הוא, כיצד כגון ששתה רביעית יין בין האולם ולמזבח ויצא לוקה, וכן אם עבד ביציאתו חייב מיתה¹⁵.

⁸ רמב"ם ביאת המקדש פ"א ה"א ב והט"ז סה"מ ואלה המצוות ל"ת ענ

⁹ עיין בערוה"ש סעי' יט שאין שיעור בשתייה בשאר משקין אלא כל ששתה והשתכר מזה אסור ועיין לקמן גבי שיעור היין

¹⁰ כאן לא כתב להכנס לעבוד כיון שאוהרה איכא בעצם הכניסה וכדלקמן

¹¹ השנת הראב"ד שם

¹² וז"ל שם "זה לא מצאתיו אלא כשהוא קרב למזבח שכך שנו בתורת כהנים בבאכס אל אהל מועד אין לי אלא אוהל מועד מניין לעשות מזבח כאהל מועד ת"ל אתה ובניך אתך וגו' וכן יציאה כביאה מאתך מ"מ מזבח קאמר אבל לפנים מן המזבח מעלות דרבנן הם ואין בהן מלקות ולא מיתה" וכן דעת תוס' כריתות יג ע"ב ד"ה ונכנס ודעת הרמב"ם כביומא מד ע"ב דבין מזבח לאולם מעלות דאורייתא נינהו והדיחוי בגמ' דיחוי בעלמא הוא כדרך הש"ס (ערוה"ש הל' בית המקדש סי' יד סעי' כט) ועיין בכסף משנה ובנו"כ על הרמב"ם שהאריכו בביאור הסוגיות לדעת הרמב"ם והראב"ד ואכמ"ל

¹³ שם ה"א והט"ז

¹⁴ סנהדרין פ"ט ה"ב

¹⁵ סמ"ג ל"ת ש הביא מתורת כהנים "אין לי אלא כביאה מניין אף ביציאה תלמוד לומר אתה ובניך פי' אפילו אחד מהן יוצא, מניין לעשות המזבח כאהל מועד תלמוד לומר אתה ובניך פי' בדבר שאתה ובניך חלוקין משאר ישראל, רבי אומר נאמר כאן בבאכס אל אהל מועד ונאמר בקדוש ידים ורגלים בבואם אל אהל מועד מה להלן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד ועשה בו יציאה כביאה אף כאן כן"

הלכות הדרף היומי

מסנת נזיר

ואם היה שכור¹⁶ משאר משקין המשכרין¹⁷, אע"פ שאסור להכנס למקדש¹⁸ מ"מ אינו חייב מיתה. ואם עבד אע"ג שלוקה¹⁹ עבודתו²⁰ כשרה²¹, שאין חייבין מיתה אלא על היין בשעת עבודה, ואין מחלל עבודה אלא שכור מן היין. וי"א²² שאין שכור משאר משקין אסור מן התורה אלא איסורו הוא מדברי חכמים.

ד. לימד על איסורי נזיר שמצטרפים זה עם זה

כל איסורי גפן²³ מצטרפין זה עם זה, כיצד הרי שצירף ענבים לחים, עם צימוקים, או עם בוסר וחרצן וזג, ואכל מן התערובת כזית לוקה, וכן אם אכלם זה אחר זה, עד שאכל מן הכל כזית לוקה²⁴.

¹⁶ רמב"ם שם ה"ב

¹⁷ ובשאר משקין אין שיעור לשתייתו אלא כל שנתבלבלה דעתו לוקה (מנחת חינוך מצוה קנב אות ז)

¹⁸ ולרמב"ם הנ"ל אם נכנס הרי זה לוקה ולראב"ד אינו לוקה

¹⁹ עיין בתרנום יונתן על התורה שם שפירש "חמר וכל מדעם מרוי" וכן משמע מדברי האונקלוס שם "חמר ומרוי" משמע שיש איסור דאורייתא בשאר משקים וכדעת הרמב"ם וכן משמע דעת האבן עזרא עה"ת שם שפי' "ושכר העשוי ממין חטה או דבש או תמרים" וכן דעת רבנו בחיי שם ועיין שו"ת הרשב"א ח"א סי' שסג שביאר דעת הרמב"ם שפסק בזה כר' יהודה ולא כר"א

²⁰ עיין ערוה"ש שם סעי' יז שהקשה דבבכורות ס"פ מומין אלו איתא שלר' יהודה שאר משקין פוסלים העבודה וא"כ הרמב"ם ודאי לא פסק כר"י ועיי"ש שתירץ דפסקינן כר"י לענין אזהרה אבל לא לענין מיתה והביא ראיות מהש"ס

²¹ והנה במצוה זו ומצות פרוע ראש וקרוע בגדים, חוץ מה שעובר על הלאוין, עובר על עשה דמורא המקדש ג"כ, הכולם מצווים מחמת מורא המקדש ויש לחקור באותם שאין מחללין עבודה וגם אין בהם חיוב מיתה כגון שכור משאר המשכרים שעובר רק בלאו אפשר דאם אין שם כהן אחר וצריכין להקריב התמיד דהוי עשה דרבים אפשר דדחי לא תעשה, אף דאין עשה דוחה לא תעשה שבמקדש, מ"מ עשה דרבים אפשר דדחי אף במקדש, כמו דלא צריך בעידנא, עיין בראשונים ראש השנה (ל"ב ע"ב) גבי שופר (שבלי הלקט ר"ה סי' רצ"ד), ואין כאן מקומו. עכ"פ אם נאמר דדחי א"כ העשה דוחה ומותר לעבוד, אך לפי מה שכתבנו דאיכא ג"כ עשה דמורא המקדש, א"כ אין העשה דוחה לא תעשה ועשה אף בעשה דרבים (מנחת חינוך שם אות יא)

²² רמב"ן עה"ת שם וכן משמע מרש"י עה"ת שם שפירש יין ושכר "יין דרך שכרות" ועיין בריתות יג ע"ב תוד"ה אמר רב הלכה כרבי אליעזר שהקשו "ואם תאמר והא אמר רב (כתובות דף י:) אכל תמרים אל יורה ויש לומר דהתם מדרבנן אבל מן התורה יין דוקא" וא"כ ליכא לדבריהם איסור תורה כלל ולכאורה תוס' לשיטתם שאין איסור אלא בעבודה ולא בכניסה וא"כ לא מצינו חילוק בין אזהרה למיתה אלא תמיד חייב שניהם ולהכי לא מסתבר לאסור במשקים אבל לרמב"ם שיש חילוק גם ביין א"כ דין משקין בעבודה ובכניסה כדין יין בכניסה

²³ רמב"ם הלכות נזירות פרק ה הלכה ג

²⁴ והנה הרמב"ם פסק כאן ה"ד דגם גבי נזיר אין היתר מצטרף לאיסור, אך איסורי נזיר מצטרפים, וכן כתב פ"ד ממאכלות אסורות הט"ז דכל איסורים שהם משני שמות אין מצטרפין חוץ מאיסורי נזיר, דהיינו דיש כאן הרבה שמות ומ"מ מצטרפין, והנה אמת אף דאין לוקין מלאו זה דכל אשר יעשה וגו', אך ילפינן מריבוי דקרא דהדין כך הוא דמצטרפים. (מנחת חינוך שם אות יח)

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

י"א²⁵ ששיעור שתית המשקים באיסורי נזיר הוא ברביעית ולפיכך דווקא²⁶ אוכלין מצטרפין לאוכלים, דהיינו זג ענבים חרצן ויין קרוש מצטרפים כיון ששיעורם שווה שכולם בכזית, אבל המשקין אינם מצטרפים לאוכלין אלא מצטרפים זה לזה, ולכך אין חצי רביעית יין מצטרף לחצי זית ענבים אלא רק לחומץ ושיכר. וי"א²⁷ ששיעורו הוא בכזית. לפיכך²⁸ מצטרפים משקין ואוכלין זה לזה, להשלים השיעור לחייב²⁹.

ואינם מצטרפים באוכל זה אחר זה, אלא אם אכלם בתוך כדי אכילת פרס, דהיינו שמתחילת אכילת השיעור עד סופה לא שהה כדי אכילת פרס³⁰. אבל אם שהה יותר, אינו לוקה וכן ה"ה במשקין. וי"א³¹ ששיעור המשקין הוא כדי שתית רביעית.

ה. הריני כשמשון כבן מנוח כבעל דלילה כמי שעקר דלתות עזה כמי שנקרו פלשתים את עיניו הרי זה נזיר שמשון

האומר הריני נזיר כשמשון³², הריני נזיר כבן מנוח, הרי זה נזיר כנזירות שמשון. ואם אמר לא נתכוונתי אלא לאיש אחר ששמו

²⁵ כך היא דעת הרמב"ם בפ"ה דנזירות ה"ב דס"ל שבכל מקום שיש לאו נפרד על השתיה כמו בנזיר שיש לאו מיוחד ליין וחומץ שיעורו ברביעית ושיעור אוכלים בכזית ובמקום ששניהם נכללים בלאו אחד כגון דם שיעור אוכלים ומשקים בכזית (שו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' רנג ד"ה והנראה לפענ"ד)

²⁶ כ"כ שם בדעת הרמב"ם ועיין מנחת חינוך שסח אות יח שכתב בן בדעת הרמב"ם והוסיף אבל האוכל ושותה אינו מצטרף אף כקל שבשניהם, כמו שמבואר ביומא פרק יום הכפורים ע"ג ע"ב וברמב"ם פ"ב משביתת עשור ה"א, דהאוכל והשותה אינו מצטרף.

²⁷ דעת תוס' בנזיר לח ע"ב ד"ה ואינו ועיין במהר"ם שיק דס"ל לתוס' שכיון שהוקשו כל איסורי נזיר אהדדי הוי כאילו כתיב אכילה ככולהו ולהכי שיעור כולם גם המשקין בכזית ועיין בחידושי הגרי"ז נזיר לד ע"ב במשנה שם שכתב כעין זה

²⁸ ערוה"ש העתיד שם סי' יג סעי' ח

²⁹ דעת רש"י ותוס' בנזיר לח ע"ב ד"ה ואינו וכן דעת המאירי שם לח ע"ב וכן הוא בתוספתא דנזיר פ"ד וכן הוא בר"ב ריש פ' ג' מינים ועיין שו"ת התם סופר או"ח סימן קכו

³⁰ לדעת הרמב"ם הוא שיעור הזמן הדרש לאכול שיעור של ג' ביצים, ודעת התוס' והטור שהוא כשיעור ד' ביצים, ובשל תורה הלך אחר המחמיר עיין או"ח תרי"ב ובמ"ב שם.

³¹ כן דעת הרמב"ם וחלקו עליו הפוסקים וכמבואר בערוה"ש יו"ד סי' פה סעי' לד ובשו"ע ונו"כ או"ח סי' תריב
³² רמב"ם הלכות נזירות פרק ג הלכה טו וכדעת הרדב"ז שם זו"ל "ואפילו אם אמר הריני נזיר כשמשון לבד יש לחוש להחמיר דלא מצי למימר לשמשון אחר נתכוונתי שהרי לא מצינו שמשון אחר שהיה נזיר וכיון שהזכיר נזירות לשמשון הנזיר נתכוון והרי הוא נזיר שמשון" וכ"כ שם בכס"מ בשם י"א שכיון שאמר הריני נזיר כשמשון מאחר שהזכיר מלת נזיר ודאי נזירות שמשון קיבל עליו אלא אם חוזר ואומר שלא לכך נתכוין.
³³ ערך לחם למהריק"ש יו"ד רל"ט כ"ט

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

שמשון, אינו נזיר. אך אם³⁴ אמר הריני כשמשון, כיון שלא הזכיר מלת נזיר אינו כלום³⁵, אלא אם כיון לשמשון הנזיר שאז הוא נזיר, ומן הסתם לא³⁶.

אמר הריני כשמשון בן מנוח, הריני כבעל דלילה, כמי שעקר דלתות עזה, כמי שנקרו פלשתים את עיניו, הרי זה נזיר כנזירות שמשון, ואף על פי שלא אמר הריני נזיר ואפשר שנעשו מעשים אלו לאיש אחר מן הסתם כיון לשמשון הנזיר, ובזה אינו יכול לומר שביון לשמשון אחר³⁷. וי"א³⁸ שאינו נזיר כנזירות שמשון, עד שיאמר הריני כשמשון בן מנוח כבעל דלילה³⁹, או שיאמר כשמשון בן מנוח שעקר דלתות עזה, או כשמשון בן מנוח שנקרו פלשתים את עיניו, אך אם אמר הריני כבעל דלילה, או הריני כמי שעקר דלתות עזה, או הריני כמי שנקרו פלשתים את עיניו, לא אמר כלום.

ו. מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון נזיר עולם הכניד שערו

מיקל בתער ומביא שלש בהמות ואם נטמא מביא קרבן

טומאה נזיר שמשון הכניד שערו אינו מיקל ואם נטמא

אינו מביא קרבן טומאה

מי שאמר⁴⁰ הריני נזיר לעולם, או הריני נזיר עולם⁴¹, או הריני נזיר כל ימי חיי, הרי זה נזיר לעולם.

ומה בין נזיר עולם לנזיר לזמן קצוב, שהנזיר לזמן אסור לגלח עד סוף ימי נזירו, שנאמר (במדבר ו פסוק ה) **כָּל יְמֵי נְדָר נְזִירוֹ תֵעָר לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ**

³⁴ כס"מ שם בשם י"א וכך הסיק בדעת הרמב"ם ועיין שיירי כנסת הגדולה הגהות טור יורה דעה סימן רל"ט
³⁵ וה"ר יעקב ן' חביב ז"ל סובר שאפילו אמר הריני כשמשון לבד הוא נזיר. ואין בין האומר כשמשון לבד לאומר כשמשון בן מנוח בעל דלילה אלא שבאומר שמשון לבד אם אמר לא נתכוונתי אלא לאיש אחר ששמו שמשון נאמן ובאומר כשמשון בן מנוח בעל דלילה אף על פי שאמר לא נתכוונתי אלא לאיש אחר ששמו כן לא מהני ליה והוא נזיר כס"מ שם

³⁶ ויש מצריכים אפילו בשמכוין לו שיאמר תואר אחר, כשמשון בן מנוח או כבעל דלילה ונראה להחמיר.
ויש מצריכין שני תוארים עם השם, כשמשון בן מנוח בעל דלילה. ונראה להחמיר ערך לחם שם כד
³⁷ לקוטי הלכות שם ב:

³⁸ תוס' בסוגייתנו ד"ה כשמשון רדב"ז שם בדעת המפרש על המשנה, וכן דעת מהר"י בי רב בדעת הרמב"ם מובא בכס"מ שם וסיים ומורי הרב ה"ר יעקב בירב ז"ל אף על פי שכתב להקל באומר הריני כשמשון לא רצה לסמוך על דבריו לענין מעשה

³⁹ כיון שיש אחרים הנקראים שמשון בן מנוח

⁴⁰ רמב"ם שם הלכה יא – יד

⁴¹ עיין משנה למלך שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

עד מלאת הימים ונו', ונזיר עולם אם הכביד שערו מקל בתער משנים עשר חדש עד שנים עשר חדש, ומביא קרבנו שלש בהמות כשיגלה, ונזיר עולם שנטמא הרי זה מביא קרבן טומאה ומגלה תגלחת טומאה כמו נזיר לזמן קצוב.

ונזיר כשמשון הרי זה נזיר מן התגלחת ומן היין לעולם, ואינו מגלה כל שנים עשר חדש כשאר נזירי עולם.

דף ד:

ז. נזיר שמשון מותר ליטמא למתים

שמשון⁴² לא היה נזיר גמור, שהרי לא נדרר בנזיר אלא המלאך הפרישו מן הטומא⁴³, וכיצד היה דינו, היה אסור ביין ואסור בתגלחת ומותר להטמא למתים, ודבר זה הלכה מפי הקבלה.

לפיכך מי שאמר הריני נזיר כשמשון הרי זה נזיר מן התגלחת ומן היין לעולם, ואינו מגלה כל שנים עשר חדש כשאר נזירי עולם, ומותר להטמא למתים, ואם אמר לא נתכוונתי אלא לאיש אחר ששמו שמשון אינו נזיר, ומי שנדרר נזיר כשמשון אינו יכול להשאל על נדרו שניזרות שמשון לעולם היתה.

ח. הרי עלי נבכור... מתיר

כבר התבאר במסכת נדרים דף יב: שהמתפיש בנדר ואומר⁴⁴ הרי הן עלי כמעשר בהמה, הרי אלו אסורין הואיל וקדושתו בידי אדם, הרי הן עלי

⁴² רמב"ם שם הלכה יג יד

⁴³ באחרונים הקשו דלהלן משמשע שאי ס"ל שאין מתפשים אלא בדבר הנדור וכו' ש"כ אין שייך נזירות שמשון כלל כיון שהמלאך הפרישו והרי הוא כבכור שאסור מרחם ותי' דנזירות שמשון מרבין מלד' כמו בבכור והש"ס שאומר שהוא לכדשמעון הצדיק זהו לר"ש ולא לר"י, והגם הגם ר' יהודה מודה לדשמעון הצדיק, זהו מטעם הסברא דכל שכוונתו לשמים הוא נזיר טוב אבל עיקר דרשא הוא לדשמעון, ור"ש ס"ל דעיקר דרשא לכדשמעון הצדיק, ור"י ור"ש הלכה כר"י. ובערך לחם למהריק"ש יורה דעה סימן רל"ג דיני נזירות אות כד כתב "ואפשר לי לומר דמשום הכי חשיב לנזירות שמשון דבר הנדור לחייב את המתפיש, כסתמיה דמתניתין [נזיר ד, א], לפי שלא היה איסורו מן התורה כי אם מפי הקבלה על ידי מלאך, ונהג בו וקבלו על עצמו".

⁴⁴ רמב"ם הלכות נדרים פרק א הלכה יג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

בבכור הרי אלו מותרין⁴⁵ שאין קדושתו בידי אדם, אלא קדוש מאליו ממעי אמו, ואינו יכול להתפיסו בנדר, כיון שאין יכול לשנותו מקדושתו, שנאמר (ויקרא כז פסוק כו) לא יקדיש איש אתו⁴⁶.

ט. בעינן דבר הנדר

מדכתיב (במדבר ל פסוק ג) איש פי ידר נדר ליקנוק או השבע שבועה ולא כתיב איש כי ידור או השבע שבועה וגו', דקדקו חז"ל שאין מתפיס בנדר חל אלא כשיתלה נדרו בדבר הנדר לה', כלומר שאומר דבר זה יהא אסור עלי כדבר זה האסור, ואותו דבר שתלה בו גם כן הוא לא נאסר אלא על ידי נדר לה'. כגון שתולה נדרו בקרבן, שאמר דבר זה עלי בקרבן, וקרבן כבר נאסר בהנאה על ידי שנדר או נדב לה' ועשה בהמה של חול לקרבן, וזהו משמעות לישנא דידור נדר לה'.

אבל האומר פירות אלו עלי, או מין פלוני עלי, או מה שאוכל עם פלוני עלי כבשר חזיר או כעבודה זרה או כנבילות וטריפות וכיוצא באלו כיון שאינו דבר הנדר אלא דבר האסור אין הנדר חל והרי הוא מותר.

⁴⁵ כדעת ר' יהודה אולם גירסת הרמב"ם דמ"ס בש"ס שם וצ"ל ור' יוסי מתיר וא"ש דפסק כר' יוסי דנימוקו עמו. מעשה רב בר' בצלאל כהן ובהג"ה מאת אחיו מוהרש"ך נ"י מו"ץ דפ"ק "כוונת מר אחי הגאון זצ"ל דהרמב"ם ז"ל בוודאי היה גורס ר' יוסי דכ"ה באמת הגירסא בנזיר דף ד' ע"ב ור' יוסי מתיר וכ"ה הגירסא בר"ן בנדריים י"ב ע"ב. וכ"כ בהגהות הגאון מהרי"ב ז"ל שם דצ"ל ור' יוסי מתיר וכן מוכח בנזיר ד' ד' להדיא דצ"ל ור' יוסי ומה שנרשם בכ"מ נדרים ד' י"ח ט"ס וצ"ל ד' י"ב".

⁴⁶ פירוש ושמא תאמר אף על פי שאין קדושתו בידי אדם יש לנדר בו מעלה כגון שישנה קדושתו לקדושת עולה וכיוצא בה, והואיל וכן יהא אסור כדבר הנדר אינו כן אלא לעולם אין לנדר בו תפיסה ואינו יכול לשנותו שאין משנים אותו מקדושה לקדושה, ומכאן למדין כל הקדשים שאין משנים אותו מקדושה לקדושה ובין בכור ובין כל הקדשים מקדישים אותם הקדש עליו כמ"ש בתמורה והביא הראיה שנאמר לא יקדיש איש אותו ואין התפיסה שנתכוון לה היא אותה תפיסה האמורה בנדרים בענין דברי ר' יהודה כמו שדמית עכ"ל. כס"מ מה"ר אברהם בנו של הרמב"ם

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

וכבר התבאר בפתיחה למסכת נדרים (דף ב.) שעיקר נדר⁴⁷ האמור בתורה⁴⁸ הוא שיתפיס בדבר הנדור כגון שאמר כבר זה עלי קרבן או כקרבן⁴⁹, ואיסר האמור בתורה הוא כגון שאומר כבר זה אסור עלי או יאסר עלי כבר זה. וזה הכלל כל שמשים דברים המותרים כדברים האסורים, אם אותו דבר יכול לעשותו בנדר הרי אלו אסורים ואם אינו יכול לעשותו בנדר הרי אלו מותרים מן התורה דוקא ומכל מקום מדרבנן הוי נדר וצריך שאלה⁵⁰.

ולאו דוקא⁵¹ מתפיס בקרבן אלא הוא הדין מתפיס בכל דבר הקדוש בקדושת הפה⁵², כגון שאומר כבר זה כאימרא, שפירושו כשה⁵³, ומשמעו כשה הידוע, ואומרים אנו ודאי כשה של קרבן אמר, שסתם נדרים להחמיר, ואסור.

אך האומר פירות⁵⁴ אלו עלי כחלת אהרן או כתרומתו הרי אלו מותרין, שהרי זה מתפיס בדבר האסור, ואינו כמתפיס בקרבן כחטאת וכדומה, כיון שאין שם דרך להביא חלה או תרומה בנדר ונדבה⁵⁵.

ואם אמר כשלחן שבמקדש, הרי זה נדר. אבל אם אמר כשלחן סתם ולא הזכיר המקדש, י"א⁵⁶ שאין זה כלום, שהרבה שולחנות של חולין הם שכיחי⁵⁷ ובהם נדר. מכל

⁴⁷ שו"ע סימן ר"ד סעיף א וט"ז ס"ק א

⁴⁸ הרמב"ם ס"ל דעיקר הנדר האמור בתורה הוא שיאמר דבר זה אסור עלי והתורה נתנה לו רשות שיאסור האדם על עצמו או על אחרים מה שירצה אלא שאם רצה להתפיס צריך שיתפיס בדבר הנדור ולא בדבר האסור. וכ"כ הר"ן בריש נדרים וז"ל עיקר הנדר הוא שיאמר דבר זה אסור עלי ובין שהתפיסו בדבר אחר בין שלא התפיסו זהו נדר האמור בתורה אלא דהיכא דהתפיסו בעינן שיתפיסנו בדבר הנדור ולא בדבר האסור ע"כ. וכ"כ בריש פ"ב דף י"ד וז"ל נראה בעיני דה"פ דסבירא לתלמודא דלא שמועינן דמתפיס בדבר הנדור מתסר לא צריך קרא דכיון דהאומר כבר זה אסור עלי הוי נדר כי אמר נמי כקרבן אסור קאמר ולא גרע מידות. והטור ביו"ד ריש ס' ר"ד כתב עיקר נדר האמור בתורה הוא שיתפיס בנדר הנדור כגון שאומר כבר זה עלי כקרבן או שאומר אסור עלי כבר זה הוי נמי נדר ע"כ. וכן נראה שהיא דעת הרא"ש שכתב בריש נדרים וז"ל עיקר נדר האמור בתורה הוא שמתפיס החפץ בדבר הנאסר על ידי איסור פה כגון קרבן או הקדש ע"כ. וכן נראה שהוא דעת התוס' שכתבו בריש נדרים וא"ת מהו עיקר הנדר וי"ל דנדר עצמו הוא עיקר כו' לכן נראה דעיקר הנדר כשהוא אומר כבר זה עלי קרבן וכי ידור נדר אתי למימר דבעינן שידור בדבר הנדור ע"כ. ובב"י השיג עליו שם וז"ל ומ"מ לשון נמי אינו מדוקדק דאדרבא יותר עיקר נדר הוא זה שיאמר דבר זה אסור עלי ולא יתפיסנו בדבר דכשהוא מתפיסו בדבר אחר צריך שיתפיסנו בדבר הנדור ואם התפיסו בדבר האסור שלא מחמת נדר הוא מותר ע"כ. (משנה למלך שם)

⁴⁹ וכ"ש אם אמר קרבן עלי כבר זה (באר היטב שם ס"ק ב)

⁵⁰ סימן ר"ה ש"ך ס"ק א'מ' והכמ"א שם

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ב

⁵² לאפוקי מתפיס בדבר האסור כדלהלן דף יא יב. ש"ך שם א

⁵³ לבוש וט"ז שם ב

⁵⁴ רמב"ם הלכות נדרים פרק א הלכה יא

⁵⁵ והראב"ד פירש לפי שהם נכסי כהן. והרא"ש ז"ל פירש לא הוי דבר הנדור דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום טבל ופיו לא אסר אלא התיר שהוציא השירים מידי טבל. והר"ן פירש כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור ואין להאריך בטעמים כיון שהדין מוסכם. רדב"ז שם ועיי"ש בלח"מ ובנו"כ על הרמב"ם רמ"א שם

⁵⁷ וי"ל שטעמו הוא דבכל הדברים אם אין דעתו על שבמקדש דברי כסילות הן דאיזה שמץ קדושה יש בהם אם לא של מקדש אבל שלחן יש שמוחזקים בקדושה קצת גם לא של מקדש כמו שולחנות שקורין עליהם

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

מקום בעם הארץ יש להורות שישאל עליו, שלא יהא פרוץ בנדרים. וי"א⁵⁸ שכיון שהתפיס בשולחן ודאי בשולחן הקודש התפיס והרי זה נדר.

אבל אם נדר בשולחן⁵⁹ כלומר שאמר כלשון שבועה אני נודר או נשבע בשולחן הן קודש או סתם וכן אם אמר כך באחד מכל כלי הקודש כגון אני נודר במזבח בהיכל וכדומה אינה שבועה כלל.

י. מרבה אני חטאת ואשם שכן מתפיסן בנדר ומוציא אני

את הבכור שאין מתפיסו בנדר

כבר התבאר במסכת נדרים דף יג: שהחטאת⁶⁰ והאשם אף על פי שאינן באין בנדר ונדבה, אפשר לנודר להביא אותם מחמת נדרו, שהנודר בנזיר מביא חטאת ואם נטמא מביא אשם כמו שיתבאר, ועוד שאע"פ⁶¹ שהוא חייב להביאן צריך בכל זאת להקדישן לפיכך האומר פירות אלו עלי כחטאת או כאשם או שאמר הרי הן חטאת או הרי הן אשם הרי אלו אסורין, ואין צריך לומר באומר הרי הן עולה או שלמים או מנחה או תודה שהן אסורין שכל אלו באין בנדר ונדבה.

יא. לנולד לו בכור בתוך עדרו שמצוה עליו להקדישו

בכור⁶² בהמה טהורה נוהג בזכרים ולא בנקבות. ונוהג אפילו שלא בזמן הבית, בין בארץ בין בחוצה לארץ. ומצוה להקדישו⁶³, ולומר – הרי זה קודש, שנאמר: (דברים טו פסוק יט) תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֶלְהֵיְךָ וְאִם לֹא הִקְדִּישׁוּ, מִתְקַדֵּשׁ מֵאֲלֵיו מֵרַחֵם. ונותנין אותו לכהן.

בתורה בבהכ"נ או שלומדים עליהם בבהמ"ד ולכן י"ל שכוונתו עליהם ואין זה כלום דאין בהם קדושה שהנדר יתפס בהם. כן נראה דעתו בזה. ערוך השולחן שם סעיף יח

⁵⁸ ט"ז שם הוש"ך ה וכתב הט"ז "ודברי הרב רמ"א כאן הם כשגגה היוצאת מלפני השליט ודברים אלו הרציתי לפני מו"ח ז"ל אחר שהדפים חבורו והסכים לדברי ואמר בפירוש שרמ"א טעה בכך".

⁵⁹ ש"ך שם ה

⁶⁰ רמב"ם שם הלכה י

⁶¹ הרא"ש בסוגיין

⁶² שו"ע ונו"כ יו"ד שו א

⁶³ עיין בספר תיבת גמא פ' ראה שכתב דאפילו הוא בעל מום מקדיש אותו וגם אף ביום שנולד דכי אסרה תורה שלא להקדיש עד ליל שמיני בשאר קרבן דקדושתו בפה תליא משא"כ בכור ע"ש. פ"ת שם א

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

יב. מימי לא אנלתי אשם נוזר טמא חויז מאדם אחד שבא אלי מן הדרום ... ופחז יצרי עלי ובקש לטורדני מן העולם ... העבודה שאגלחך לשמים ... כמוך ירבו נזירים בישראל

מי שנודר נדרים⁶⁴ כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח, כיצד מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתיים, או שהיה שוגה ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה, או אסר השכרות לעולם, וכן מי שהיה רודף שלמונים ונבהל להזון ואסר על עצמו המתנות או הניית אנשי מדינה זו, וכן מי שהיה מתגאה ביופיו ונדר בנזיר וכיוצא בנדרים כאלה, הם כולם דרך עבודה לשם יתברך, ובנדרים אלו וכיוצא בהם אמרו חכמים⁶⁵ נדרים סייג לפרישות.

אולם אף על פי שהם עבודה לא ירבה אדם בנדרים איסור ולא ירגיל עצמו בהם, אלא יפרוש עצמו מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר.

יג. אבשלום נוזר עולם היה

אבשלום נוזר עולם היה⁶⁶, וכשהכביד שערו היה מגלח והיה זה משנים עשר חודש לשנים עשר חודש שנאמר (שמואל ב יד פסוק כו) וּבְגַלְחוֹ אֶת רֵאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ יָמִים לְיָמִים אֲשֶׁר יִגְלַח כִּי כָבֵד עָלָיו וּבְגַלְחוֹ וּדְבַר זֶה הַלְכָה הִיא מִפִּי הַקְּבֵלָה.

ולפיכך נוזר עולם אם הכביד שערו מקל בתער משנים עשר חדש עד שנים עשר חדש⁶⁷, ומביא קרבנו שלש בחמות כשיגלח בשונה מנזיר לזמן קצוב שאסור לגלח עד סוף ימי נזירו כמבואר לעיל, ונזיר עולם שנטמא הרי זה מביא קרבן טומאה ומגלח תגלחת טומאה כמו נזיר לזמן קצוב.

⁶⁴ שו"ע ונו"כ שם ז

⁶⁵ אבות פ"ג מ"ג

⁶⁶ רמב"ם שם פרק ג הלכה יא – יב

⁶⁷ ודלא כמפרש שפירש אחת לשלושים יום עיין זבח תודה דף ג.